

Man gik derefter til:

Anden behandling af forslag til lov om beskyttelse af historiske skibsvrag m. v.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 96) findes i tidenden sp. 2921, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 827).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Thomas Have: Som det fremgår af betænkningen, har udvalget holdt 3 møder, hvor man har modtaget deputationer fra en række fabrikker, hvis virksomhed er baseret på opgraving af østersskaller i Roskilde Fjord. Udvalget har stillet en række spørgsmål til ministeren bl. a. angående disse erhvervsinteresser, og udvalget har modtaget ministerens svar, som bl. a. indeholder et notat angående indholdet af den påtænkte instruks til rigsantikvaren, hvor det pålægges ham at tage hensyn til eventuelt forekommende erhvervsinteresser. Ministeren har endvidere til tydeliggørelse af lovens tekst stillet et ændringsforslag, der er tiltrådt af udvalget.

Jeg skal på mit partis vegne anbefale ændringsforslaget og lovforslaget til vedtagelse.

Ole Bjørn Kraft: Da dette lovforslag blev fremsat, var vi alle enige om, at her forelå en opgave, som måtte løses, at det var af national og kulturel betydning, at de skibsvrag, som findes i de danske farvande, kunne blive beskyttet og gjort til genstand for de fornødne videnskabelige undersøgelser. Men samtidig måtte vi naturligvis tænke på de erhvervsinteresser, som ikke kunne undgå at blive indblandet, når denne sag skulle løses på en tilfredsstillende måde, og derfor har vi i udvalget stillet en række spørgsmål til den højtærede minister for kulturelle anliggender i forbindelse med spørgsmålet om beskyttelse af erhvervs-

interesser, hvor det var muligt, uden at lovens egentlige formål derved blev hindret.

De svar, vi har modtaget, dels en redegørelse fra ministeren, dels et udkast til en instruks, viser, at man fra ministerens og regeringens side er indstillet på, at der i overensstemmelse med vore ønsker skal gøres, hvad der under de givne forhold er muligt for at beskytte de ikke ubetydelige erhvervsinteresser, som her findes. I det svar, den højtærede minister har givet udvalget, understreges det, at rigsantikvarens instruks vil pålægge ham at tage ethvert muligt hensyn til eventuelt forekommende erhvervsinteresser. Vi har særlig understreget over for ministeren, at det var vigtigt, at der efter en beslutning om bevaring af historiske skibsvrag finder en optagelse sted så hurtigt, som det overhovedet er muligt, og øjeblikkelig sker en afgrænsning af det område, som skal beskyttes, og inden for hvilket det ikke vil være tilladt at foretage indgreb, der muligvis kan forstyrre de dér liggende vrag.

Jeg synes, de svar, vi har modtaget fra den højtærede minister for kulturelle anliggender, er tilfredsstillende, men jeg vil gerne have, at den højtærede minister her bekræfter, at det også er hans opfattelse, at der, hvor det overhovedet er muligt, skal foretages sådanne handlinger, at erhvervsinteresserne ikke på urimelig måde angribes, men tværtimod beskyttes.

Conrad Kofoed: Også jeg kan på mit partis vegne anbefale lovforslaget. Vi mener i udvalget at have taget hensyn til de forskellige erhvervsinteresser, så der kan blive så få indgreb som muligt. For de afgrænsede områder, hvor der kan være erhvervsinteresser, der gør sig gældende, er det nu præciseret, at der skal gås så lempeligt til værks som muligt, og vi håber så, at loven vil fungere til alles tilfredshed, sådan at vi i de kommende år kan få glæde af de arkæologiske fund, og at det må blive til gavn for os alle. Hermed kan jeg anbefale lovforslaget.

Else Gregersen: Mit parti anerkender naturligvis, at det foreliggende lovforslag har et godt formål, men allerede ved forslaget første behandling blev der af mit partis ordfører givet udtryk for skepsis

[Else Gregersen.]

med hensyn til lovens nødvendighed og for betænkeligheder, hvad angår de økonomiske konsekvenser.

Det blev dengang af det ærede medlem fru Else-Merete Ross understreget, at der ikke skulle tilstræbes forceret aktivitet ved bjærgningen af skibsvragene, og heri erklærede den højtærede minister for kulturelle anliggender sig helt enig. Det blev desuden oplyst, at der skønnes at ligge omkring 10.000 skibsvrag i de danske farvande. En optagelse af blot en lille brøkdel af disse kan derfor nok give økonomiske betænkeligheder. Disse betænkeligheder bliver unøgtelig ikke mindre, når man læser udvalgsbetænkningen. Af denne fremgår det, at det i rigsantikvarens instruks skal pålægges ham at drage omsorg for, at der efter beslutning om bevaring af et historisk skibsvrag finder optagelse sted så hurtigt som muligt, hvis erhvervsinteresser ellers ville hæmmes. Man får så håbe, at der kun skal bevarer meget få af de 10.000 skibsvrag, eller at de, der skal bevarer, ligger på steder, hvor der ingen erhvervsinteresser er, som generes af en afgrænsning af området omkring vraget; ellers kan loven let medføre meget store udgifter.

Lovforslaget omfatter ikke blot skibsvrag, men også andre genstande, som er gået tabt for mere end 150 år siden. Disse andre genstande må f. eks. være skibsladninger eller dele heraf, f. eks. sølvmonter. Det må her forekomme betænkeligt, at man i loven vil bestemme, at sådanne genstande på havbunden i danske farvande, altså ikke blot i søterritoriet, tilhører staten, for denne bestemmelse kan da i hvert fald kun håndhæves over for danske statsborgere. Er det ikke urimeligt, at man vil forbyde danske firmaer at bjærge værdisager i danske farvande, når forbuddet ikke kan håndhæves over for udlændinge? Man kan herved opnå, at loven kan komme til at virke direkte mod sit formål. Man må regne med, at den tekniske udvikling vil muliggøre mange bjærgninger i de kom-

mende år, og de vil i de danske farvande naturligt blive udført af danske firmaer, men hvis disse handicappes af den nævnte bestemmelse, kan resultatet blive, at skibsladningen — det vil naturligvis navnlig være metaller, der her interesserer — bliver bjærget af udlændinge, og er der da i ladningen noget af arkæologisk eller historisk interesse, går det til udlandet. Det burde derfor i hvert fald i loven tilsikres, at bjærgeren under alle omstændigheder får betaling for selve metalværdien i det bjærgede, hvis det skal overtages af staten.

Foss: Det foreliggende lovforslag er faktisk fremkaldt af de fund, der er sket i Roskilde Fjord af gamle vikingeskibe. Jeg må spørge: er der nogen grund til at tro, at dette fund var blevet behandlet bedre, hvis man forud havde haft denne lov? Jeg tror det ikke. Det må vel snarere forudses, at der bliver gjort færre fund af gamle vrag, når det er forbudt private at røre dem. Det er heller ikke let at konstatere, om en gammel pind, der stikker op af mudderet eller sandet, er 150 år gammel, og hvad angår de gamle kanoner, man haler op, må man jo ærlig talt sige, at dem har vi da nok af i forvejen. Hvis der bliver gjort alvorlige fund, er jeg overbevist om, at offentligheden nok skal komme til at høre om dem, også uden denne lov, som jeg altså ikke tror vil virke til en forbedring af vor historiske viden.

Jeg vil derfor anbefale at stemme imod lovforslaget.

Ministeren for kulturelle anliggender (*Bomholt*): Over for det ærede medlem hr. Ole Bjørn Kraft kan jeg bekræfte, hvad der står i betænkningen: vi ønsker at tage hensyn til de erhvervsinteresser, der kan komme på tale. Ligesom erhvervene normalt tager hensyn til vore nationale fællesværdier, vil vi naturligvis tage hensyn til de erhvervsinteresser, der kan komme på tale, og jeg tvivler ikke om, at det vil være muligt at bringe forholdene ind i en god

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

bane dér, hvor en national interesse gør sig gældende.

Det ærede medlem hr. Foss vil stemme imod lovforslaget. Jeg kender jo det ærede medlem hr. Foss som et medlem, der er overordentlig interesseret i det nordiske samarbejde. Der eksisterer jo både en norsk og en finsk lov vedrørende disse forhold; hvorfor da ikke naturligt gå videre og tilvejebringe en dansk lov, der så nogenlunde svarer til norsk og finsk lovgivning på disse områder?

Jeg synes, at den kritik, der blev fremført af det ærede medlem fru Else Gregersen fra de uafhængige, var noget anstrengt.

Jeg takker udvalget for det relativt store arbejde, der er udført, og for det resultat, der er nået.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslaget, § 1, således ændret, og §§ 2-6

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om sømandsskat.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 138) findes i tidenden sp. 5310).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Finansministeren (Poul Hansen): Det ærede medlem hr. Foged rejste ved første behandling nogle spørgsmål, som jeg lovede at vende tilbage til ved anden behandling.

Det ærede medlem fandt, at der måtte være en uoverensstemmelse mellem lovforslagets tekst og bemærkningerne til det. Standardfradraget for forsørgere ansættes i lovforslaget til 300 kr. månedlig, men i bemærkningerne anføres 3.000 kr. årligt, hvilket kun svarer til 10 måneders fradrag. Jeg kan oplyse, at sømandsskatten opkræves i hver måned, hvor sømanden er om bord, og er han om bord alle årets 12 måneder, får han altså — hvis han er forsørger — et samlet standardfradrag på 3.600 kr. for et år. Tallet 3.000 kr. årlig er anført i det afsnit af bemærkningerne, der viser nogle eksempler på virkningerne af lovforslagets skala. Der foretages her bl. a. en sammenligning mellem beskatningen i land og om bord, og ved udregningen af skatten i land af en given indtægt er man gået ud fra et samlet fradrag på 3.000 kr. om året for de udgifter, standardfradraget skal dække. Dette beror på, at man har regnet med en gennemsnitlig tjeneste om bord på 10 måneder om året ved fastsættelsen af standardfradraget og i øvrigt også ved opbygning af de skalaer, sømandsskatten udskrives efter. Det samme princip er anvendt ved udarbejdelsen af det første lovforslag om sømandsskat og de senere ændringsforslag, et princip, som også er fulgt i den norske og den svenske sømandsskatteordning.

Det ærede medlem hr. Foged var endvidere inde på, om sømændene kan anvende skattelettelseskonti og kapitalbindingskonti, idet det i så fald ikke skulle være nødvendigt, at standardfradraget omfattede indskud på sådanne konti. Som svar herpå kan jeg meddele, at sømænd under sømandsskatteordningen ikke kan få skattemæssig fordel af at foretage indskud på kapitalbindingskonti, idet standardfradraget efter de gældende regler bl. a. træder i stedet for fradrag for sådanne indskud. Sømændene er desuden i henhold til § 12 i loven om skattelettelse for visse indskud m. v. afskåret fra at få den i denne lov omhandlede lettelse i de pålignede skatter. I bemærkningerne til forslaget om skattelettelse for visse indskud m. v. udtales det, at der vil blive taget hensyn hertil ved senere revision af sømandsskatteoven. Det er bl.a. derfor, at der nu er stillet forslag om en forhøjelse af standardfradraget,